

nih etničnosti, ki živijo teritorialno razpršeno ipd. Skupno ozemlje, geografska bližina ni več kot nekoč edini način povezovanja sorodnih etničnosti. Avtohtone etničnosti se seveda čutijo ogrožene ob množičnem prilivu imigrantov in postavljajo omejitve za kategorije imigrantov, ki konkurenčno ogrožajo avtohtono prebivalstvo ali destabilizirajo imigrantsko družbo.

Tipologija migrantov je zelo obsežna: ekonomske, politične, prostovoljne, prisilne, trajne, začasne, legalne, ilegalne migracije ipd.; govorimo pa tudi o več generacijah imigrantov. S katero generacijo se status imigrantov konča, je verjetno odvisno od subjektivnega občutenja izvirne identitete, pridobljene predvsem s primarno socializacijo in seveda od reakcij imigrantske družbe oziroma avtohtonih prebivalcev do imigrantov. Pogosto se seveda dogaja, da se imigranti zaradi promocijskih razlogov in prevlade dominantne kulture strukturalno in identifikacijsko asimilirajo v imigrantsko družbo. Dogaja pa se tudi, da kasnejše generacije imigrantov, ki so se vedenjsko asimilirali v imigrantsko družbo in celo pridobili politične pravice, ne dosežejo strukturalne asimilacije, ker med njimi in avtohtonim prebivalstvom zeva tako velika etnična in socialna distanca s pojavi različnih oblik diskriminacije, da ostajajo tujci. Posplošitve zadev o ohranjanju in izgubljanju imigrantskega statusa so zapletene. Pestrost konkretnih pojavnih oblik zahteva več empiričnega raziskovanja.

JOŽICA PUHAR*

Kako do trdnih stališč in smiselne politike?

Povrniti se moram na začetek, morda kar na naslov revije, okrog katere smo se zbrali. Tu ste zbrani tipični predstavniki znanosti, nekaj pa nas je tipičnih predstavnikov prakse. Takrat, ko se srečamo v življenju, prihaja običajno do zelo različnih gledanj in izkušenj, ki jih imamo pri svojem delu. Mislim, da je prišlo do te razprave in tudi odločitve v pravem trenutku, da se znanstveno področje pogovori o mednarodnih migracijah, ko v Sloveniji postavljamo sistem in se vključujemo v evropske in svetovne tokove, pa smo pri tem dostikrat operativno zelo šibki. V znanosti imamo marsikaj ugotovljeno in analizirano, ko pa je treba to kot temelj uporabiti za prevajanje v našo operativno prakso, nas nenadoma zmanjka. Iz osebnih izkušenj vam lahko položim globoko na dušo, da tudi kot pedagogi poiščete možnosti sodelovanja tudi ob problemih z drugimi, sorodnimi družboslovnimi fakultetami. Teh teoretičnih stvari, ki jih sociologi raziskujemo in predlagamo, pravniki ne znajo preliti v norme, ker nimajo temeljnih znanj na tem področju. Ne poznajo prave vsebine socioloških strokovnih izrazov in potem niso možni koraki naprej. Tudi v Sloveniji je treba celo vrsto stvari normativno urediti, da bodo množice po njih »korakale«. Vemo, da po objavah in člankih ne korakajo, pač pa na podlagi vsake norme, ki jo napišemo. Z normativi in urejanjem imamo veliko težav. Ob tem ko gradimo sistem in državo, ko postavljamo komponente na različnih področjih, so prav za migracije resorske pristojnosti v okviru vlade včasih

* Jožica Puhar, ministrica za delo, družino in socialne zadeve R Slovenije.

nejasne, da ne govorim o tem, da je mnogo, mnogo premalo sodelovanja in mnogo premalo usklajevanja. Po mojem mnenju je to izrazito interdisciplinarno področje, kjer bi se morali vsi združiti okrog politike in strategije, ki jo moramo ovrednotiti in sprejeti.

Ob tem zelo raznovrstnem, pisnem političnem prostoru in v tem trenutku, ko obstajajo različni pogledi, včasih tudi z določenimi ideologijami ali s preteklostjo obremenjeni, pa tudi s programskimi usmeritvami strank, težko pridemo do trdnih stališč. Ta stališča bi bilo zelo dobro oblikovati okrog neke smiselne teorije ali teoretičnih izhodišč, ki bi jih v družbi lahko sprejeli kot svojo usmeritev v smislu oblikovane politike. Politika, ki se oblikuje samo skozi prakso, postane verjetno v teh razmerah vprašljiva, na vsak način pa je podvržena temu, da je zelo spremenljiva, z njo pa tudi praksa, ker se z dnevno politiko določene stvari spremenijo.

Mislim, da je to tisto, kar bi bilo lahko posledek takšne razprave, sodelovanje med znanostjo in tistimi ljudmi, ki v operativi poskušamo nekaj postoriti. Ob tem pa imamo veliko težav. Urejam posamezne segmente, od državljanstva do delovnih migracij, dovoljenj za delo in podobno, da ne govorim o celi vrsti dvostranskih sporazumov, ki jih imamo z drugimi državami in kjer bi morali implicirati našo politiko. Tako pa se držimo predvsem osnov, ki izvirajo iz mednarodnih konvencij in drugih mednarodnih dokumentov, za katere moram reči, da smo mnogokrat negotovi, ali je to tisto, kar je naša sprejeta politika in strategija ali ni. Ali je to nekaj, kar smo sprejeli zaradi tega, ker je bilo na razpolago. To je nejasen položaj, ki nam mnogokrat povzroča veliko težav, da ne govorim o tem, da nas je na teh področjih malo in da je tudi zavest v družbi o pomenu migracij in migracijske politike razmeroma nizka. Mnogokrat se zavest, da je to zelo pomembno, vzbudi šele takrat, ko nastanejo konkretne težave, ki imajo tudi gospodarske posledice. Rešitve, ki jih prinašamo po različnih segmentih, največkrat ne le da niso dovolj postavljene na teoretične podlage, ampak so izpostavljene pritiskom trenutne politike, torej trenutno zagovarjanih prednostih v različnih politikah in subpolitikah. Če govorim o finančnoekonomski, denarni politiki, se tudi to v naših rešitvah pozna.

Oglasila pa sem se predvsem z namenom, da vam poskušam to konkretno prakso, ki ni najmanj zavidljiva, opisati, da se prijavim kot interesentka za izsledke, za sodelovanje in tudi povezovanje vašega znanja z operativnimi potrebami. Zavzemam se tudi za to, da bi poskušali to področje vključiti, čeprav na podlagi sodelovanja z drugimi fakultetami, v programe ali pa vsaj v informativno-izobraževalne programe drugih družboslovnih področij, ki so silno pomembna za konkretne rešitve in politiko.

MLADEN KNEŽEVIĆ*

Socializacija beguncev

Moj prispevek na tej okrogli mizi bo predvsem povezan s problemi socializacije, ki sem jih opazil, ko sem več kot leto dni delal v sprejemnih centrih za begunce z območja Hrvaške kot tudi z območja Bosne in Hercegovine. Čeprav ta tema na

* Dr. Mladen Knežević, K. P. D. Popovača